

Asociația pentru Politică Externă, împreună cu Friedrich-Ebert-Stiftung, vă propune un Newsletter pe subiecte de politică externă și integrare europeană a Republicii Moldova. Newsletter-ul este parte a proiectului comun „Dialoguri de politică externă”.

foreign policy association
APE
asociația pentru politică externă

**FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG**

NEWSLETTER

BULETIN LUNAR • IULIE 2021 • NR.7 (185)

Sinteze și Dezbateri de Politică Externă

Newsletter-ul este realizat de Mădălin Necșuțu, redactor-coordonator

TEMELE EDIȚIEI:

1. *Interviuri cu Stela Jantuan și Ion Tăbârță, experți politici: „Elementele oligarhice nu vor ceda așa ușor, ele vor încerca să se adapteze și să se regroupeze în funcție de situație”*
2. *Editorial de Ludmila Nofit, Coordonatoare de programe Asociația pentru Politică Externă: „Republica Moldova are o nouă și, probabil, ultimă șansă istorică. Principalele provocări și priorități imediate ale guvernării”*
3. *Interviuri cu Vladimir Bolea, vicepreședintele PAS: „Noi nu ne îmbătăm cu apă rece, luăm victoria din 11 iulie ca pe o mare responsabilitate”*
4. *Interviuri cu Ana Mihailov, Directoarea Fundației „Friedrich Ebert” Moldova: „Pentru prima dată oamenii au votat pentru schimbări urgente în societate, lăsând deoparte geopolitica”*

Știri pe scurt:

Noul Parlament s-a întrunit luni, 26 iulie, în prima sa ședință după alegerile parlamentare anticipate ce au avut loc pe 11 iulie. După constituirea legală a Parlamentului se alege Președintele Parlamentului, vicepreședinții și se formează Biroul permanent al Parlamentului. În termen de 10 zile de la prima ședință, vor fi constituite fracțiunile parlamentare, care funcționează în baza propriului regulament. Parlamentul se consideră legal constituit din data primei ședințe a Legișlaturii. În conformitate cu rezultatele scrutinului parlamentar anticipat din 11 iulie, PAS va deține 63 de mandate de deputat, Blocul comunistilor și socialiștilor - 32 de mandate, iar Partidul Șor va avea șase deputați în noul Parlament. PAS, care are majoritatea în Parlament, a anunțat că va forma un nou guvern în cel mai scurt timp. Președinta Maia Sandu a atenționat într-un mesaj că problemele sunt multe și complexe și că nu este timp de pierdut. Ea și-a exprimat speranța că noul Parlament va reuși să recupereze rapid încrederea cetățenilor în această instituție importantă prin decizii corecte și curajoase, care vor opri corupția și vor îmbunătăți condițiile de viață ale cetățenilor Republicii Moldova.

SUA vor trimite un nou ambasador la Chișinău în persoana diplomatului Kent Doyle Logsdon. Acesta îl va înlocui pe Derek J. Hogan. Kent Doyle Logsdon face parte din corpul de diplomați ai Serviciului Extern Superior cu rang de ministru-consilier și este șef de personal la subsecretariatul pentru creșterea economică, energie și mediu. Anterior, Logsdon a ocupat funcția de secretar adjunct de stat principal la Biroul resurselor energetice și a fost șef adjunct al misiunii la Ambasada SUA la Berlin, Germania, în calitate de însărcinat cu afaceri, din ianuarie 2017 până în mai 2018. Logsdon a mai lucrat anterior și la Kiev, Ucraina; Bangkok, Tailanda; Alma Ata, Kazahstan; Islamabad, Pakistan; și Stuttgart, Germania. El deține o diplomă de masterat la Universitatea din Virginia și o diplomă de licență la Universitatea Notre Dame. El este beneficiarul unui premiu prezidențial pentru servicii meritorii și vorbește fluent patru limbi străine: rusă, ucraineană, thailandeză și germană.

Ministerul de Externe, Bogdan Aurescu, a declarat, vineri, în cadrul unei conferințe de presă comune la Chișinău ținută alături de președintele Republicii Moldova, Maia Sandu, că România nu numai că va continua sprijinul pentru Republica Moldova, dar și că va accelera acest ajutor. „Sprijinul României pentru Republica Moldova se va manifesta în toate domeniile. Avem disponibilitatea de a face acest lucru”, a declarat Aurescu. El a vorbit de implementarea mai multor proiecte ce țin de domeniile energiei și infrastructurii. La rândul său, lidera de la Chișinău, Maia Sandu, a declarat că apreciază foarte mult disponibilitatea de sprijin a autorităților de la București. „Avem ocazia să construim un parteneriat puternic și reciproc avantajos, bazat pe un dialog sincer și care va deschide oportunități pentru dezvoltare și care ne va apropia și mai mult”, a declarat președinta Maia Sandu, care a mulțumit României pentru sprijinul acordat Republicii Moldova.

PAS și Maia Sandu, față în față cu succesul și responsabilitatea pentru reforme

Greul abia începe pentru Partidul Acțiune și Solidaritatea (PAS), votat de cetățenii Republicii Moldova să pună umărul la agenda de reforme a președintei Maia Sandu. Victoria este una istorică pentru forțele pro-europene în cei treizeci de ani de existență a Republicii Moldova ca stat, după declararea independenței față de defuncta Uniune Sovietică.

PAS a defilat la alegerile parlamentare și a obținut un scor de 52,80% din

totalul celor aproape un milion și jumătate de voturi exprimate, dintre care circa 212.000 în diasporă. Scorul transpus în mandate înseamnă 63 din cele 101 de mandate de deputat din Parlament. Restul de 32 de mandate au fost adjudecate de Blocul electoral al Comuniștilor și Socialiștilor (BeCS) și de Partidul Șor - 6 mandate, condus de oligarhul fugar cu același nume.

Rezultatul este unul notabil, în condițiile în care este o premieră în istoria Republicii

Moldova ca un partid de centru-dreapta proeuropean să obțină un astfel de scor și o majoritate atât de confortabilă în Legislativul de la Chișinău. În paralel, aceasta este o înfrângere usturătoare pentru forțele politice de stânga proruse de la Chișinău și, în extenso, o lovitură pentru influența și interesele directe ale Rusiei la Chișinău.

PAS va avea de înfruntat o serie de provocări majore. Formațiunea trebuie să treacă testul de

► maturitate și să arate ca este un partid așezat, cu o viziune compactă, un partener al președintelui Maiei Sandu și nu instrument politic al liderii la Chișinău. PAS trebuie să evite greșelile experienței recente a Socialiștilor, când Igor Dodon era și șef de stat, și lider al majorității și al guvernului formal și obedient politic condus de Ion Chicu.

Acest lucru nu este ușor de realizat, chiar și din prisma celor 63 de mandate care îi apropie pe cei din PAS de majoritatea constituțională. PAS este foarte aproape de limita maximă de putere, ceea ce poate crea și o serie de inconveniențe pe viitor, nu numai avantaje politice. În primul rând, puterea vine și cu o responsabilitate majoră ce apasă pe umerii PAS-ului, dar și a Maiei Sandu. Responsabilitatea este cel puțin la fel de mare ca victoria răsunătoare.

Sistemul cleptocratic clădit la Chișinău în cele trei decenii de independență nu se va preda deloc ușor. Chiar dacă vremea unor oligarhi ca Vlad Plahotniuc sau Ilan Șor pare să fi apus în Republica Moldova, sistemul cleptocratic va ridica noi vârfuri din acea masă critică a celor care exploatează sistemul de ani de zile. Pe lângă această luptă acerbă, PAS-ului îi va fi greu să se bată cu un sistem judiciar corupt, unde există un nucleu dur bine înrădăcinat.

Evaluarea externă a magistraților de către Maia Sandu și PAS nu va fi ușor de implementat. Această castă va invoca insistent separarea puterilor în stat și va folosi acest argument pentru a cere neamestecul politicului în justiție; dacă va reuși, va fi un bun paravan pentru corupți și oligarhi.

Va fi o luptă în tranșee, iar reducta aceasta nu va fi atât de simplu de cucerit. Pe de cealaltă parte, există presiunea străzii care va vrea rezultate rapide. Cetățenii Republicii Moldova vor mișcări cât mai rapide în acest sens, iar majoritatea parlamentară a PAS va trebui să livreze rezultate tangibile atât pentru proprii cetățeni, cât și pentru donatorii externi care vor pompa și mai mulți bani la Chișinău. Mai ales că banii din Vest depind foarte mult de mersul reformelor.

Mădălin Necșuțu

Elementele oligarhice nu vor ceda așa ușor, ele vor încerca să se adapteze și să se regrupeze în funcție de situație

Am stat de vorbă cu doi experți politici - Ion Tăbârță și Stela Jantuan - în cadrul a două mini-interviuri pentru a încerca să aflăm care sunt principalele provocări cu care s-ar putea confrunta în viitorul apropiat partidul de guvernământ, PAS. Lipsa de experiență, tentațiile corupției și multe altele sunt doar câteva dintre provocările enumerate de specialiștii cu care am dialogat. Vă invităm să citiți pe larg discuțiile pe care le-am purtat cu dâșii:

Ion Tăbârță, expert politic în cadrul IDIS Viitorul

■ Care credeți că vor fi principalele obstacole pe care noua putere de la Chișinău, instalată după alegeri din 11 iulie, le-ar putea întâmpina în viitor apropiat?

■ Principalele obstacole sunt legate de aspectele ce țin de curățirea instituțiilor statului. Noi trebuie să recunoaștem că Partidul Acțiune și Solidaritate (PAS) și președintele Maia Sandu au ridicat foarte mult ștacheta, ridicând și mizele luptei cu corupția, reformării întregului sistem de justiție și respectării statului de drept. Aici intra nu numai judecătorii, dar și Procuratura și alte instituții.

Stela Jantuan, analistă politic

Cu toate că acum toată lumea se arată triumfalistă și avem o anumită doză de euforie, mie îmi vine greu să cred că elementele ostile oligarhice vor ceda ușor.

Eu nu exclud faptul că o serie de politicieni, așa cum au făcut Vlad Plahotniuc și Ilan Șor în 2019, își vor face valiza și vor fugi din țară.

Însă noi am văzut, după experiența cu Plahotniuc și Șor în 2019, că acele scheme care au existat atunci au fost preluate de alte persoane care erau atunci în linia a doua. Nu excludem acum că și astfel de persoane vor fugi din Moldova.

Dar există și alte persoane, undeva în eșalonul trei, care vor încerca să mențină această situație [de corupție generalizată -n.r.] care există în Republica Moldova, deoarece, acest sistem oligarhic și cleptocratic alimentează o bună din parte din funcționarii care, pe lângă un anumit salariu oficial, au și dividende economice enorme în baza unor scheme.

Aici vom vedea cum echipa Maiei Sandu va avea tenacitatea ca să curețe și să facă față provocărilor. Aici însă trebuie să luăm în calcul mai multe aspecte. Echipa Maiei Sandu nu este o echipă experimentată. Mulți ar spune că ar fi chiar necoaptă și că ar lasă de dorit chiar și la capitolul competență, deoarece ei au nevoie și de alți oameni.

Oamenii din această echipă deocamdată integră, dar necoaptă, nu au mai fost în funcții majore în stat, acolo unde tentația corupției este foarte mare. Nu putem exclude ipoteza că elementele oligarhice vor încerca să corupă anumiți membri ai echipei, sau pe cei veniți pe filiera acestei echipe la conducere, cu sume exorbitante. Noi am mai avut înainte tineri promițători și necompromiși, de exemplu în Partidul Liberal Decromat din Moldova (PLDM), însă când li s-a oferit o sumă foarte mare, s-au transformat rapid în transfugi la Partidul Democrat.

De aceea cred că aici avem acest aspect, cum că elementele oligarhice nu vor ceda așa ușor. Ele vor încerca să se adapteze și să se regroupeze în funcție de situație. Totodată, vom vedea ce capacitate va avea echipa Maiei Sandu să implementeze cele promise.

Această ștachetă a promisiunilor a fost ridicată foarte mult. Miza pentru o reușită în acest sens este foarte mare. Cu cât mai mare este speranța cu atât mai mare riscă să fie și deziluzia. Dacă Maia Sandu și echipa ei nu vor reuși să implementeze măcar o bună parte a programului său anti-corupție, pentru că nu suntem naivi să credem că îl vor realiza în proporție de 100%, atunci nu vom putea vorbi de o anumită reușită.

Am putea repeta istoria din 2009, atunci când erau foarte multe așteptări, s-a pornit bine, dar știm cum anumite s-a terminat.

Possible conflicte interne

■ **Vedeți vreun pericol în faptul că un partid concentrează în mâinile sale atât de multă putere acum? Credeți că ar putea exista poate o tendință spre exces din partea PAS?**

■ Eu nu exclud acest lucru. S-a vorbit despre anumite fricțiuni în cadrul acestei echipe și poate că ele chiar există. La un moment dat, la fel, se vorbea de anumite fricțiuni în Partidul Democrat, însă nimeni nu le credea. Dar ele s-au văzut după plecarea lui Plahotniuc, iar mai apoi după ce acest partid a nimerit în opoziție, când membrii săi au început să rupă rândurile.

În orice partid mare există astfel de grupări. Când partidul este mic și are o echipă mică, scopul lui este de a se consolida pentru a se afirma, dar atunci când te afli la putere, desigur și orgoliile din interiorul partidului cresc, iar acest risc trebuie luat de asemenea în calcul.

Deoarece nu toate persoanele în PAS sunt cele mai competente și neapărat corespund în totalitate actualelor cerințe, aș vrea să cred că PAS va coopta la guvernare cât mai multe persoane atât din societatea civilă cât și din alte partide care au rămas în afara Parlamentului, precum oameni de la PPDA, care sunt foarte competenți.

Nu vreau să cred că propunerea pentru echipa guvernamentală a doamnei Gavriliță sau cea a domnului Igor Grosu vor rămâne intacte, așa cum au fost prezentate anterior, deoarece o serie de persoane, în mod clar, nu corespund criteriilor de a ocupa aceste poziții.

Singurul merit al unora este că au fost membri ai PAS și au fost mai vizibili în anumite momente. Aceste persoane nu sunt însă pregătite de a ocupa aceste funcții.

Guvernarea de către un singur partid poate fi însă și un avantaj. Dacă mai ținem minte, în Republica Moldova guvernele de coalitie erau complicate, deciziile se luau greoi. Erau luate decizii de compromis și nu neapărat pentru funcționalitatea instituțiilor statului. Desigur, noi acum vom avea o guvernare monocoloră. Este totuși un lucru bun după atâtea conflicte și atâtea instabilitate în care a fost Republica Moldova cu guverne formate din mai multe partide.

Avem nevoie în Republica Moldova de o perioadă de stabilitate pentru a face ordine și a pune la punct anumite lucruri. Dar, totodată vom vedea, deoarece totul depinde de temperatura și relațiile din cadrul PAS, și de rolul major pe care îl va avea președintele Maia Sandu.

Ea nu se implică în activitatea partidului, așa cum o făcea Igor Dodon în cadrul PSRM-ului pe când era șeful statului, însă autoritatea și personalitatea ei se simt în activitatea PAS-ului. Putem să spunem că actualul rezultat al PAS-ului este, de facto, cel al Maiei Sandu. Este rating-ul său politic care s-a transpus automat pe partid. Influența ei indirectă asupra activității acestui partid va fi una foarte mare și, desigur, anumite decizii la nivel de guvern vor fi consultate cu Președinția.

Faptul că vom avea un tandem la conducere este bine în actuala situație. Mai ales că această forță nu poate fi suspectată că va acționa contra democrației. Intențiile lor sigur vor fi bune. Vom vedea care va fi capacitatea și cum vor rezista anumitor tentații.

Necesitatea sprijinului din exterior

■ **Credeți că agenda reformistă va putea fi implementată și fără un ajutor din partea partenerilor strategici ai Republicii Moldova – SUA, UE și România?**

■ Nu, mie îmi vine greu să cred că vom reuși acest lucru de unii singuri, deoarece elementele oligarhice se vor ascunde în spatele sistemului de justiție. Sigur noi

avem nevoie de o Procuratură care să funcționeze. Eu sunt sigur acum că SIS-ul va deveni mai influent, în cazul în care Procuratura nu va da rezultate.

Nu exclud că reformarea sistemului justiției să înceapă chiar și de la nivelul serviciilor de securitate, așa cum cândva, marile dosare în România au început cu ajutorul serviciilor de inteligență, după care a început să funcționeze și DNA-ul.

Cel mai probabil, vom începe cu reformarea SIS, CNA și a Procuraturii, ca ulterior să punem în funcțiune întreg sistemul. Pentru sistemul judiciar va trebui să depunem mai mult efort, dar vom avea nevoie și de experți din exterior. Îmi vine greu să cred că, în acest moment și la cum se prezintă, justiția va reuși să se auto-reformeze. Sistemul de justiție va invoca anumite pretexte precum autonomia puterii judiciare pentru a nu admite tentativele de reformă și asanare a sistemului.

De aceea, cred că cel puțin la capitolul evaluărilor externe, vom apela la ajutorul UE și României. Această expertiză din exterior va fi una binevenită și va ajuta la reformarea sistemului judiciar din Republica Moldova, care de fapt este și marea provocare a următoarei guvernări.

Stela Jantuan, analistă politic

■ **Care ar fi principalele provocări care se întrezăresc pentru noua putere de la Chișinău din perspectiva Dvs?**

■ Primul și cel mai mare examen care într-adevăr este o mare provocare pentru PAS este formarea Guvernului. Toți actorii politici care nu au intrat în Parlament vor aștepta primele greșeli ale PAS-ului. Și asta va începe cu formarea Guvernului.

PAS va trebui să înțeleagă că a venit pe un val de protest, atunci când s-a format o anumită situație psihologică în societate și când toți cetățenii, indiferent de apartenența politică, și-au dorit schimbări, fiindcă sistemul nu mai funcționa.

Trebuie să conștientizeze și să nu uite cum au ajuns la putere. Aceasta a fost dintotdeauna greșeala partidelor noi moldovenești, și anume faptul că ele cred că au ajuns la putere deoarece sunt talentați, deștepți și profesioniști. Dar, de fapt, situația este că au profitat de aceste nemulțumiri sociale și au știut să le valorifice. Adică să folosească acest val. De facto, nici măcar nu era foarte multă treabă de făcut în această campanie. Membrii PAS doar au trebuit să fie perseverenți și consecvenți. Mai exact, să nu devieze de la linia pe care au început-o, ceea ce au și făcut.

Exprimarea lor ca partid a rezonat cu ce își dorea societatea. Acum, e una să te ridici pe acest val, și cu totul altceva să ai strategii și pași concreți pe care să-i urmezi. Pentru că dacă vor merge pe abordări fracționiste de tipul măririlor de pensii, lucrurile nu vor merge bine.

PAS și-a propus un scop ambițios și anume de a schimba sistemul, deoarece este nevoie de această schimbare. Noi înțelegem foarte bine că sistemul nu poate fi schimbat așa de repede, dar trebuie de dat un semnal sistemic, prin acțiuni concrete, că urmează schimbări. Astfel, sistemul va reacționa și va începe să se adapteze situației.

PAS s-ar putea confrunta cu o situație care a mai existat în 2001, atunci când comuniștii au venit la putere cu 70 de mandate în Parlament și nu știau ce să facă. Comuniștii lui Voronin nu au avut cadre și au recunoscut lucrul acesta. Atunci Voronin a început să apeleze la specialiști din afara Partidului Comunist.

Acum, rămâne de văzut dacă PAS are astfel de specialiști sau dacă îi va putea găsi. PAS își poate permite acest lux acum - de a merge doar cu membrii din echipa de partid, dar nu neapărat cu cei pe care i-a avut pe liste parlamentare.

Dacă îi scoatem pe cei mai experimentați din această listă de la parlamentare, PAS va arăta ca o echipă parlamentară mai degrabă expusă, fără prea mare

experiență. În cazul acesta, ei vor pune accentul nu pe schimbarea la față a Parlamentului pe care și-o doreau, ci acest accent se va muta pe Guvern. Așadar, Parlamentul se va transforma „volens nolens” doar într-o mașinărie de vot. Acestea sunt unele dintre marile provocări pe care PAS-ul va trebui să le înfrunte în viitorul apropiat.

Tentațiile puterii și „realpolitik-ul”

■ **Ce părere aveți despre puterea imensă care stă acum în mâinile PAS? Vă temeți că ar putea exista tentații spre derapaje sau excese de vreun fel?**

■ Poate acum această tendință de exces de putere nu există, dar practica și „realpolitik-ul” demonstrează că atunci când ai o echipă nepregătită și nu apelezi decât la managementul de partid, acest lucru se poate întâmpla. Mai mult, nu ai strategii și idei. În astfel de cazuri, partidul se transformă într-o formațiune dictatorială. Atunci, parlamentarii unor astfel de partide încep să devină acei care, prin constrângere, vor promova anumite lucruri mai puțin normale.

Aceasta este și una din legile sistemului. Așa au procedat mai multe partide autoritare. Așa au făcut și Comuniștii, așa a făcut și Vlad Plahotniuc, când nu avea cadre suficiente la PD. Acestea ar fi marile provocări ale PAS-ului pe viitor.

Dacă vor înțelege acest lucru și faptul că toată responsabilitatea este anume pe seama acestui partid, vor adopta niște strategii care să nu decepționeze. În cazul lor, va fi o mare decepție nu doar în PAS, ci în toate partidele pro-europene și, în final, o decepție în Republica Moldova.

Mulți zic că lupta ce va începe va fi una decisivă și, într-adevăr, așa și este. Dacă tu ca partid nu ai idei, strategii și pași concreți de implementare a reformelor, riști să compromiți toate mizele și să stârnești ura în jurul tău.

■ **Vă mulțumim!**

Editorial

Republica Moldova are o nouă și, probabil, ultimă șansă istorică. Principalele provocări și priorități imediate ale guvernării

Rezultatele Partidului Acțiune și Solidaritate (PAS) de la alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie (63 de mandate din totalul de 101) au fost peste așteptările tuturor. Această victorie răsunătoare este, în esență, un vot de blam dat de cetățenii Republicii Moldova guvernărilor corupte, populștilor, oligarhilor și oportuniștilor și, în același timp, o mare șansă istorică acordată tinerii generații de politicieni, reprezentată de PAS.

**Editorial de Ludmila Nofit,
coordonatoare
de programe APE**

PAS deține astăzi toate pârghiile necesare pentru a începe o nouă etapă de transformare și democratizare a țării, care evident va fi însoțită de numeroase provocări, dar și oportunități. Toată atenția, atât din interior, cât și exterior, va fi concentrată asupra acțiunilor imediate și rezultatelor concrete ale viitoarei guvernări, care va trebui să justifice votul de încredere acordat de cetățeni.

Imediata provocare pentru PAS o reprezintă, desigur, preluarea deplină a actului de guvernare. Or, acest lucru presupune identificarea și angajarea la toate nivelele ierarhice ale birocrăției a unui număr impunător de resurse umane, de experți bine pregătiți și, desigur, incoruptibili, ceea ce nu va fi deloc simplu. PAS dispune de profesioniști buni,

dar numărul lor este deocamdată limitat. Prin urmare, noua guvernare va trebui să mizeze pe profesioniști/experti din societatea civilă, din partidele pro-europene din opoziție și, nu în ultimul rând din diasporă.

O altă provocare ține de lupta împotriva corupției, unde guvernul PAS va trebui să demonstreze rezultate palpabile într-o perioadă foarte scurtă de timp. La ședința de constituire a noului Parlament ales, Președinta țării, Maia Sandu, a declarat „toleranță zero față de corupție, la orice nivel și în orice instituție [...]”, accentuând că integritatea va fi un criteriu definitoriu în evaluarea celor

care activează în sistemul administrativ. Cetățenii care au votat pentru PAS doresc o curățire amplă a justiției, birocrăției și a sistemului politic de elementele corupte, însă, acest efort nu va fi deloc simplu și nici de scurtă durată. Propunerea celor de la PAS de a realiza o evaluare externă a judecătorilor și procurorilor ca un filtru de integritate și profesionalism pentru cei din domeniu este o inițiativă salutară, însă, va trebui efectuată cu respectarea strictă a cadrului legal. Altfel, există riscul ca persoanele eliminate din sistem să se întoarcă după o anumită perioadă, obținând câștig de cauză în procesele respective de judecată. Acest adevăr este valabil și pentru angajații din sistemul administrativ central și raional.

Depășirea efectelor pandemiei COVID-19 și relansarea economică a țării este o provocare stringentă, care necesită măsuri concrete și urgente. În acest sens, reluarea finanțării externe a Republicii Moldova reprezintă o acțiune imediată. În primul rând, se impune negocierea și semnarea unui acord cu FMI care va debloca asistența financiară oferită de principalii parteneri de dezvoltare a țării și va trimite un semnal încurajator potențialilor investitori străini. Este important, de asemenea, ca programul cu FMI să reprezinte un echilibru între condiționalitățile de reforme și promisiunile sociale ale noi guvernări. Implementarea reformelor structurale, fără un pachet de programe sociale care să amortizeze costurile reformelor, riscă să înstrăineze cetățenii de agenda de reforme enunțată de PAS și Președinta Maia Sandu.

Reglementarea conflictului din regiunea transnistreană reprezintă o provocare majoră pe termen lung. Actualmente, Republica Moldova nu este pregătită pentru soluționarea amplă a acestui conflict. În primul rând, este nevoie de consolidarea internă a statului, prin combaterea corupției mari, reformarea justiției și administrației centrale, relansarea economică, aprofundarea integrării noastre economice și infrastructurale cu UE și reformarea sectorului de securitate și apărare națională. Între timp, este important să continuăm dialogul cu toți actorii din regiunea transnistreană, politici, economici și sociali; să dezvoltăm relațiile economice, sociale și infrastructurale dintre cele două maluri ale Nistrului; să continuăm măsurile de promovare a încrederii, care contribuie efectiv la reintegrarea regiunii în spațiul economic

al Republicii Moldova, etc. De asemenea, este crucială pregătirea terenului pentru transformarea actualei misiuni de pacificare în una de observatori civili/poliție civilă cu mandat internațional. Misiunea nu corespunde criteriilor OSCE și este un obstacol major pentru apropierea celor două maluri. Acest obiectiv va putea fi atins doar în dialog strâns cu toți principalii parteneri strategici ai Republicii Moldova.

Implementarea ambițioasei agende de reforme, solicită, de asemenea, un mediu extern favorabil. Republica Moldova va trebui să ducă o politică externă calmă, demnă, principială, evitând să fie implicată în conflicte nedorite, în particular cu Rusia, care, evident, nu este încântată de rezultatul alegerilor de la Chișinău. Promovarea unei agende pozitive în relațiile cu Moscova, care privește cu suspiciune ambițiile și obiectivele pro-europene ale noii guvernări, nu va fi deloc ușor. Reformele enunțate de noua guvernare vor afecta, volens-nolens, interesele și influența Federației Ruse în țara noastră, prin urmare tensiunile vor fi inevitabile. Pentru a le face față, Republica Moldova are nevoie de consolidarea internă a societății și statului, precum și de parteneriate strategice solide cu România, Ucraina, SUA și UE.

La 30 de ani de la declararea independenței sale, Republica Moldova are o nouă și, probabil, ultimă șansă istorică de a se realiza ca stat suveran, democratic și prosper, de care să fie mândri toți cetățenii ei, indiferent de limbă și etnie. Am încredințat această miză unei noi și tinere generații de politicieni. Succesul lor va fi „revoluția” lor, iar eșecul lor va fi tragedia noastră. Suntem în aceeași luntre.

Noi nu ne îmbătăm cu apă rece, luăm victoria din 11 iulie ca pe o mare responsabilitate

Vladimir Bolea, deputat, Președintele Organizației teritoriale Chișinău a Partidul Acțiune și Solidaritate (PAS)

Deputat și Președinte al Organizației teritoriale Chișinău a Partidul Acțiune și Solidaritate (PAS), Vladimir Bolea, a vorbit într-un interviu pentru buletinul nostru despre cheia succesului PAS în recentele alegeri parlamentare anticipate consumate pe 11 iulie, dar mai ales despre marea responsabilitate care apasă acum pe umerii partidului și a întregii garnituri de putere pentru următorii ani ce va fi asigurată de această formațiune.

Am discutat cu Vladimir Bolea despre care vor fi prioritățile la guvernare și primii pași concreți ai PAS în domeniul reformelor, precum și modul în care vor fi abordate subiectele sensibile de pe agenda Republicii Moldova. Vă invităm să citiți pe larg esența discuției cu unul dintre liderii PAS, invitat de noi pentru a ne împărtăși viziunea politică a forțelor pro-europene de la Chișinău și cum anume va face partidul să se ridice la așteptările rezultatului istoric obținut recent la scrutinul parlamentar:

■ Republica Moldova și-a ales Parlamentul. Vă așteptați la o astfel de victorie categorică, 63 de mandate este poate foarte mult și pentru cei mai optimiști din PAS? Cum vă explicați un astfel de rezultat, până la urmă unul chiar istoric am putea spune?

■ Să știți că nici noi nu ne-am așteptat la 63 de mandate. A fost o surpriză extraordinară de plăcută și pentru noi.

Cu toate acestea, noi am vorbit toată campania despre un bazin electoral de 58 de mandate și făceam trimitere la procentul pe care l-a luat doamna Maia Sandu la alegerile prezidențiale din 2020.

Din acest considerent, noi spuneam că ar trebui să luăm minim aproximativ 58 de mandate în noul Parlament. Eu, bunăoară, am făcut trimitere la faptul că în Legislativul numărul 10 au fost 54 de deputați pro-europeni. În 2019, Partidul Democrat a intrat în Parlament ca o formațiune pro-europeană. Sigur, schimbările care au avut loc pe parcurs în cazul PD și devierile de la parcursul pro-european este deja altă poveste.

Ne gândeam că am putea să obținem un maxim de vreo 58 de mandate pro-europene. Rezultatul a fost peste așteptări și am fost plăcut surprinși. Cetățenii au procedat matur și au pus o

responsabilitate foarte mare pe umerii partidului nostru, dar PAS, din punctul meu de vedere, nu mai este un partid atât de tânăr. Are deja 130 de primari, peste 1.500 de consilieri locali și 15 deputați în Parlamentul de legislatură a X-a foarte activi și cu experiență în Parlament. Am mai avut și experiența scurtă de cinci luni de la guvernare [iunie 2019 - noiembrie 2019].

Astfel, noi am venit ca un partid destul de matur. Cunoaștem care sunt problemele statului și din acest considerent am și fost votați. Am fost consecvenți, perseverenți și autentici.

■ Dacă aș face un top cinci al reformelor și domeniilor care trebuie reformate, care ar fi acestea și care va fi strategia în abordarea lor? Le veți rezolva cumva una câte una sau veți merge concomitent pe mai multe fronturi?

■ Trebuie să mergem pe un front mai larg și cu toate concomitent pentru că statul este un organism viu și toate sunt strâns legate între ele. Nu pot fi dezvoltate separat aceste reforme. Vorbim aici despre justiție, sănătate, educație, finanțe, agricultură și domeniul social. Toate în același timp. Nu putem vorbi despre dezvoltarea în agricultură sau în activitățile noastre rurale, dacă nu avem o viziune în ce mod putem dezvolta, de exemplu, medicina.

Cunoaștem că asistența medicală în zonele rurale este una deplorabilă. Centrele medicale, la fel, nu sunt amenajate. Nici situația policlinicilor și spitalelor din raioane sunt este mai bună. În aceste condiții, oamenii fug. Și atunci cum să vorbim despre dezvoltare rurală?

Proastă este și situația grădinițelor din Moldova. Noi avem în Republica Moldova 50 de grădinițe și 192 de școli care au toaleta în curte. Acestea se află preponderent în localitățile din mediu rural. Dacă nu dezvoltăm sistemul învățământului, dacă nu îl reformăm și nu îl facem să fie unul autentic european, cum putem să vorbim despre dezvoltarea rurală? Iarăși, oamenii vor fi tentați să fugă.

Din aceste motive, toate aceste direcții vor fi dezvoltate simultan. Avem oameni bine intenționați și profesioniști, capabili să învețe și să dezvolte toate aceste domenii în același timp, la fel și în comisiile parlamentare. Fiecare va munci pe felia sa.

Deschidere pentru colaborare

■ Ținând cont că PAS este un partid relativ tânăr și se află la a doua sa legislatură (după ce prima a fost doar de circa doi ani), aveți suficienți specialiști să implementați

acel program electoral promis în campanie?

■ Sigur că da, deoarece suntem în același timp și un partid foarte incluziv ca tipar. Unul dintre principiile europene este societatea inclusivă. Noi nu venim să spunem că vom munci în locul cuiva. Noi venim să muncim alături de toți pentru că țara aparține tuturor, nu aparține PAS-ului. Așadar, noi vrem ca alături de noi să fie toți primarii din Republica Moldova, toate persoanele profesioniste și care ar putea pune umărul la reformarea statului Republica Moldova.

La prima conferință de presă de după alegeri, am făcut apel la persoanele care consideră că sunt profesioniste și au dorința de a se implica, indiferent că sunt membrii PAS sau nu. Pe noi ne interesează mai puțin acum aspectul apartenenței politice. Vrem doar să fie inteligenți, să nu fie corupți, să nu aparțină vreunui grup de interese și să nu aibă nicio problemă de integritate. Dacă au astfel de probleme, ei nu vor putea munci în interes național. Știți, există o vorbă românească care spune: „Brânză bună în burduf de câine”. Oricât de bună ar fi acea brânză, nu o mai poți mânca.

Eu cred că următorul guvern va fi construit pe acest principiu occidental „Nimic personal, doar profesional”. Oricât de bun ai fi ca persoană, dacă nu corespunzi acestui principiu, ne spunem la revedere și așteptăm pe altcineva mai competent. După 30 de ani de independență nu mai putem aștepta și nu vom tolera să nu reușim.

Toleranță zero pentru corupție

■ Sistemul cleptocratic și cel putred din zona justiției are deja o vechime

de 30 de ani. Unii experții spun că și figurile marcante din „zona neagră” se vor ascunde în spatele acestui sistem de justiție corupt. Poate lor li se vor adăuga și factori externi care nu-și doresc curățarea sistemului. Cum veți face față unei asemenea lupte?

■ Cu foarte multă inteligență, consecvență și perseverență. Așa vom face față. Exact așa cum în 2016, nimănu nu îi trecea prin cap că acest partid va putea prelua puterea, la fel în 2021, cu 63 de mandate în Parlament, în spirit european, vom face ca toate schimbările să poarte un caracter ireversibil.

Și mai este un principiu european de care ne conducem: Dacă pentru a combate o ilegalitate, tu comiți o altă ilegalitate, atunci nu este în regulă. Noi vom merge doar pe calea legală și acesta este cel mai important lucru. Cu siguranță va fi foarte greu, complicat, dar nu imposibil.

Cu o majoritate atât de largă în Parlamentul Republicii Moldova și cu capacități de a fi atât de incluzivi cum suntem noi, vom reuși. Mă refer aici la case de avocatură, societatea civilă și structurile internaționale. De asemenea, vorbim aici despre experții din structurile internaționale care vor veni să ne ajute. Sunt convins că vom reuși, nu am niciun fel de dubii.

Dar totuși, acestea nu se vor întâmpla într-o singură zi, nici în două. Trebuie să schimbăm Legea Procuraturii și Legea de funcționare a Consiliului Superior al Magistraturii. Aceste legi sunt importante. Lucrurile se vor mișca un pic mai greu în acest sens, dar cred că se vor îndrepta într-un mod sigur și corect.

■ În 2001, comuniștii au venit la putere cu circa 70 de mandate.

Curând aveau să recunoască că nu au suficienți specialiști pe diverse ramuri. Care este situația la Dvs. în partid și dacă vă gândiți să aduceți astfel de specialiști fie din zona societății civile sau privat, fie din rândurilor altor partide?

■ PAS are suficienți specialiști, dar noi, așa cum v-am mai spus, vrem ca în procesul guvernării să fie implicați cei mai buni din cei mai buni. Suntem deschiși pentru societatea civilă și de aceea s-a făcut și acel apel către cetățenii Republicii Moldova care vor să se implice în actul guvernării.

Pentru noi, această întrebare nici nu există. Până la urmă este vorba și de competiție, de concurență. Aceasta din urmă este cea care va schimba lumea în bine, iar în Republica Moldova este nevoie de o concurență loială și sănătoasă. Dacă cel care vine din societatea civilă este mai bun decât, să zicem, un membru de-al nostru, noi cu siguranță, fără a sta să ne gândim de două ori, vom apela la acel candidat din societatea civilă pe anumite posturi.

■ Aveți discuții cu oameni din alte partide sau zona societății civile în acest sens?

■ Eu cred că aici vorbim de oameni care vor merge înspre zona guvernamentală. La biroul PAS a fost lansată o platformă electronică prin intermediul căreia pot apela toți cei care sunt interesați. PAS colectează CV-urile lor.

Cei care vor activa pe dimensiunea guvernamentală sunt cei care vor analiza și dialoga cu potențialii candidați. După 30 de ani de distrugere totală a sistemului de justiție din Republica Moldova, aici mă refer la corupția generalizată, unul dintre principiile de bază după care ne conducem este controlul integrității

candidaților. Ne vom conduce după modelul Albaniei. Totodată, există și o comisie internă care are rolul de a verifica integritatea. Noi ținem foarte mult la integritate, deoarece un om care nu este responsabil în fața cetățeanului, dar ascultă de grupuri de interese, nu va reuși niciodată să facă nimic pentru cetățean. Poate să fie el și geniu, pur și simplu nu va reuși.

Regândirea paradigmei în dosarul transnistrean

■ **Dosarul transnistrean este cumva pus într-o parte de mai bine de jumătate de an. Care este viziunea PAS în negocierile viitoare cu Tiraspol și pe cine trebuie să convingeți mai mult - regimul transnistrean sau pe cel de la Moscova în acest dosar?**

■ Acest dosar transnistrean a intrat într-un con de umbră de aproape 30 de ani. Eu, ca deputat, după doi ani de zile de mandat, vreau să spun că noi nu avem niciun fel de relații cu cetățenii din stânga Nistrului, cetățeni autentici ai Republicii Moldova. Din acest motiv, tot ce ține de această discuție și de starea lucrurilor, trebuie revăzute complet. Comisia Unificată de Control (CUC) nu funcționează și nu funcționează nici funcția de vicepremier pentru Reintegrare la nivel de guvern. Persoanele care au îndeplinit această funcție până acum au făcut-o formal și fără succes.

CUC și funcția de vicepremier pentru Reintegrare au fost concepute pentru apropierea celor două maluri ale Nistrului și noi nu am văzut, din păcate, că acest lucru se întâmplă. Cred că mai întâi vom analiza formatul de lucru pe intern, deoarece problema se află în Republica Moldova, mai exact în Parlamentul Republicii Moldova și

Guvern. Apoi, în stânga Nistrului, în Sovietul Suprem și în conducerea lor. Abia apoi putem vorbi de partenerii externi. Și aici am în vedere Federația Rusă, dar și Ucraina care ar trebui introduse mai mult în aceste discuții prin prisma hotărului comun, după care și partenerii din Uniunea Europeană.

■ **Cum veți gestiona relația cu Rusia? PAS și doamna președinte Maia Sandu vorbesc în termeni de parteneriat și respect, dar atitudinea Rusiei în ultimii 30 de ani față de Republica Moldova nu a fost deloc una paritară, ci mai degrabă a unei puteri regionale care vrea sateliți obedienți. Cum veți gestiona pe viitor această relație sensibilă cu Moscova?**

■ Principiul după care s-a condus doamna președinte Maia Sandu este, cred, unul determinant în relația cu Federația Rusă. Anume paritate și respect. Nu contează faptul că suntem geografic, administrativ și ca număr de populație un stat mic. Suntem stat și din acest considerent trebuie să fim respectați la fel ca și toate celelalte țări.

Eu consider, totuși, că problema nu este în Federația Rusă, problema este iarăși în Republica Moldova. Politicienii din Republica Moldova, atunci când merg la întâlniri cu liderii de la Moscova sau cu oricare alți lideri ai acestei lumi, trebuie să nu uite că reprezintă poporul Republicii Moldova. De aici trebuie să înceapă construcția unui dialog. Ca politician, trebuie să ai în minte interesul statului tău, al cetățenilor pe care îi reprezintă și care ți-au dat mandat ca să negociezi în interesul lor. Așa trebuie de procedat și în discuțiile despre stânga Nistrului, despre ce vrem noi în materie de comerț și despre multe alte aspecte sociale și politice.

■ **Unii vorbesc și despre unele mici lupte interne pentru conducerea**

partidului, în condițiile în care urmează și acest proces în interiorul PAS. Dumneavoastră sunteți unul dintre liderii acestui partid, așa că vă întrebăm direct dacă veți candida pentru șefia sa?

■ Încă nu. Citesc foarte mult în presă despre așa-numitele mișcări interne în PAS. Noi ne distrăm mult pe seama faptului că chipurile ar exista mai multe curente în interiorul PAS. Pot să vă spun însă că noi pe interior nu simțim aceste curente, ele apar numai în presă.

Deocamdată, nu a vorbit nimeni despre dorința de a candida la funcția de președinte al formațiunii. Am fost foarte ocupați cu alegerile parlamentare și cred că am procedat foarte corect – am acționat ca o echipă, iar rezultatul s-a văzut.

Totuși, funcția de președinte de partid nu trebuie să fie un scop în sine. Trebuie să fie ca un instrument prin care să poți realiza lucruri în beneficiul țării. Acum, după ce oamenii ne-au oferit 63 de mandate, eu consider că noi toți trebuie să ne concentrăm pe îndeplinirea promisiunilor pe care le-am făcut.

Patru ani vor trece foarte repede și noi vom fi cei care vor trebui să vină în fața oamenilor ca să le cerem încă un vot de încredere în 2025. Eu am un principiu simplu, de altfel ca toți colegii mei: după patru ani de guvernare nu putem să venim să povestim ce vom face, ci să raportăm ce am făcut și care sunt rezultatele noastre. Iar pentru ceea ce nu vom reuși să facem, să le mai cerem un mandat ca să continuăm și să realizăm. Noi nu putem avea un discurs similar cu cel al partidelor din trecut despre „ce vom face”, altfel vom avea sorta lor, a celor care nu au intrat în Parlament.

În concluzie, cred că funcția de președinte de partid pe fundalul a ceea ce am spus mai spus nu este tocmai un scop în sine. O văd mai mult ca pe o formalitate. Eu nu am observat la noi anumite mișcări pe intern ca cineva să lupte pentru conducere.

Dar dacă am vorbi despre concurență, aceasta ar fi una benefică prin faptul că este modul prin care se poate dezvolta un partid. Acesta este unicul mod prin care se poate dezvolta o formațiune și în extenso o economie și o țară. Noi suntem axați pe obiective mai mari și anume, să facem ce am promis.

Personal, am avut 145 de întâlniri electorale în această campanie - de la nord la sud și de la est la vest, am fost peste tot. Oamenii mi-a spus, la modul cel mai concret, că „îmi vor da cu bățul în cap” dacă revin și nu am ce raporta. Iar eu îi cred, deoarece au trecut 30 de ani și asta nu este deloc puțin din viața unui om. Perioada aceasta a fost una de sărăcie lucie, într-o țară care acum 30 de ani era una înfloritoare și avea industrie. Acum însă oamenii trăiesc într-o sărăcie absolută. Sunt orașe și sate extrem de sărace. Noi am ajuns, ca nivel de venituri pe cap de locuitor, la nivelul anului 1983. Nu vom avea scuze dacă nu reușim să redresăm situația, așa că lucrurile sunt foarte complicate din punctul meu de vedere, iar responsabilitatea este una foarte mare.

Priorități pe agenda de viitor

■ Veți începe într-adevăr cu acel decalog al legilor promise în campanie sau s-a modificat între timp agenda de priorități? Care vor fi primele legi care vor fi adoptate în viitorul Parlament? S-a lucrat deja în interiorul PAS la un draft al lor?

Dacă luni, 26 iulie, va fi prima ședință de constituire a Parlamentului Republicii

Moldova, iar marți prima ședință a Parlamentului, vor fi înregistrate proiectele de lege despre care vorbeam noi. Una ar fi legea despre ridicarea imunității. Dar nu va fi ușor, deoarece aceasta este o lege constituțională și chiar și dacă ai 67 de parlamentari singur ca partid [majoritate constituțională –n.r.], legea prevede ca șase luni minim ea să fie analizată, discutată în dezbateri publice, făcute grupuri de lucru.

Iar noi vorbim aici despre două legi constituționale: despre legea privind ridicarea imunității parlamentarilor pentru fapte penale și despre cea privind confiscarea averilor dobândite ilicit. Aceste două legi vor fi înregistrate cu siguranță fără probleme, dar sunt și alte foarte multe legi care vor fi votate la primele ședințe.

Eu le mai am și pe cele la care am lucrat în legislatura trecută. Sunt și legi despre care noi spunem că anulează micile tertipuri moldovenești. Mai exact, legea este una europeană, dar sunt introduse în astfel de legi o serie de articole care le reduc efectul, uneori chiar total.

■ Există o tendință de laudă excesivă și la Bruxelles și la București a victoriei PAS-ului și Maiei Sandu înainte ca greul să înceapă. Cât de greu va fi forțelor proeuropene să rămâne cu picioarele pe pământ cu atâta putere concentrată în mâinile lor?

■ Noi luăm puterea ca pe o responsabilitate, nu ca pe un mare succes. Eu consider că, de la 0 la 100, noi suntem la nivelul 0. Noi încă nu am făcut nimic, ci urmează să demonstrăm prin muncă și să arătăm rezultate.

Nu ne îmbătăm cu apă rece, nu ni s-a urcat succesul la cap, am preluat victoria din 11 iulie ca pe o mare responsabilitate.

■ **Vă mulțumim!**

Pentru prima dată oamenii au votat pentru schimbări urgente în societate, lăsând deoparte geopolitica

Ana Mihailov, directoarea Fundației „Friedrich Ebert” Moldova despre alegerile parlamentare din Republica Moldova și șansa de a construi un sistem politic în corespundere cu standardele democratice

■ **Mulți politicieni și experți consideră decisive alegerile parlamentare anticipate din Republica Moldova. Este așa și de ce sunt atât de importante aceste alegeri pentru viitorul țării?**

■ Aveți dreptate, alegerile parlamentare anticipate au avut o importanță decisivă pentru viitorul Moldovei deoarece țara trebuia să aleagă dintre două opțiuni: fie alege calea democratică a reformelor, fie este înăbușită de cleptocrație și corupție. Am văzut recent cum mai multe elemente corupte se regrupase, iar țara se pomenise în fața unui abis. Miza a fost într-adevăr mare, Moldova a susținut însă cu brio acest test al democrației și maturității.

■ **Ce anume aveți în vedere?**

■ Partidul Acțiune și Solidaritate (PAS), creat de președinta Maia Sandu, a fost susținut de 52,8% dintre alegători. Pentru prima dată în istoria politică a Republicii Moldova, un partid pro-european a câștigat majoritatea în parlament. În opinia mea, această victorie a fost obținută datorită programului anticorupție și pachetului de reforme anunțat, inclusiv reforma sistemului de justiție. Pentru prima dată, oamenii au votat pentru schimbări urgente și de neamânat în societate, lăsând deoparte factorul geopolitic și agenda falsă care împărțea până acum electoratul în pro-european și pro-rus.

Judecând după rezultat, mulți dintre cei care votau anterior pentru partide pro-ruse au ales de această dată o forță politică care și-a propus să

stârpească corupția și interesele ascunse care decimează societatea moldovenească. Două partide unioniste importante au obținut, de asemenea, un număr minim de voturi.

Acesta este un semn al maturității electoratului în sensul în care oamenii pun problemele reale ale societății mai presus decât subiectele umflate artificial.

■ **Partidul câștigător va putea forma o majoritate în parlament?**

■ Partidul Acțiune și Solidaritate va avea o majoritate confortabilă în noul parlament, ceea ce îi va permite să-și formeze propriul guvern. Aceasta înseamnă că va avea toate pârghiile necesare pentru a-și implementa programul electoral și pentru a realiza reformele necesare și promise.

Faptul că Moldova va fi guvernată de un partid majoritar nu va permite împărțirea sferelor de influență asupra instituțiilor statului între membrii coaliției. În ultimii ani, conflictele constante dintre membrii coalițiilor de guvernare au fost cauza instabilității politice din țară, care în cele din urmă a ajuns să fie condusă de un grup de cleptocrați sau chiar de o singură persoană. PAS are acum posibilitatea să elimine această practică și să construiască un sistem politic în corespundere cu standardele democratice.

■ **Principalul rival al PAS a fost Blocul Comuniștilor și Socialiștilor, care a câștigat puțin peste 27%. Liderul Partidului Socialiștilor, Igor Dodon, și-a anunțat deja disponibilitatea de a lucra în noul parlament, „evitând posibilele crize politice și dușmănia”. Putem vorbi despre începutul unei activități constructive a parlamentului?**

■ Igor Dodon, la conferința sa de presă după anunțarea rezultatelor alegerilor, a declarat că Blocul Comuniștilor și Socialiștilor trece în opoziție, care va fi una dură. Nu este nimic rău în această atitudine cât timp această opoziție va fi una constructivă. Mai mult decât atât, cred că PAS va putea purta un dialog civilizată cu opoziția și exact asta va face. Desigur, mai multor parlamentari din partidul de guvernământ care sunt la prima experiență parlamentară le va fi greu să se confrunte cu veteranii din politică ai partidelor comuniste și socialiste, mai ales atunci când ar putea să apară și probleme de personal.

■ **Autoritățile moldovenești au pendulat întotdeauna între Rusia și Occident. Ar trebui să ne așteptăm la schimbări dramatice în politica externă?**

■ Nu cred că vor fi schimbări mari în această direcție. Atât președinta Maia Sandu, cât și PAS au avut o abordare echilibrată a politicii externe. Acesta a fost și unul dintre factorii succesului lor în alegerile prezidențiale și parlamentare. Integrarea europeană este, fără îndoială, principala prioritate a politicii externe. În același timp, dezvoltarea unor bune relații cu Federația Rusă bazate pe interese reciproce va rămâne un domeniu important al politicii externe.

■ **Ce speranțe își pun oamenii în noul parlament ales și care sunt sarcinile principale ale noului guvern?**

■ Rezultatul alegerilor parlamentare este expresia creditului mare de încredere acordat partidului câștigător de către cetățenii țării. Dat fiind acest sprijin enorm din partea alegătorilor, Partidul Acțiune și Solidaritate poartă o responsabilitate imensă și nu are niciun drept moral să eșueze.

Și așteptările societății sunt mari. În primul rând, există mari speranțe legate de lupta împotriva corupției și reformarea sistemului judiciar. În plus, președinta Maia Sandu vorbește adesea despre justiție socială și necesitatea unor reforme economice

și sociale durabile pentru a îmbunătăți nivelul de trai al cetățenilor și a pune țara pe calea modernizării și dezvoltării.

Pentru a îmbunătăți nivelul de trai al cetățenilor, inclusiv pentru justiția socială, despre care adesea vorbește președinta Sandu, sunt necesare reforme economice și sociale durabile care să stabilească țara pe calea modernizării și dezvoltării.

Acestea sunt sarcini extrem de dificile și lucruri care nu pot fi schimbate peste noapte. Ceea ce așteptăm de la politicieni, în cel mai scurt timp, sunt un plan de dezvoltare concret, consecvență, profesionalism, iar de la societate - răbdare și dorință de a coopera. Inspiră optimism însă faptul că avem acum principalul ingredient pentru aceasta, voința politică, de aceea nu trebuie să ratăm această oportunitate unică.

Interviu realizat de Olga Vasytsova pentru revista IPG

https://www.ipg-journal.io/interviu/ljudi-vpervye-progolosovali-za-zhiznenno-vazhnye-izmeneniia-ostaviv-v-storone-geopolitiku-1335/?fbclid=IwAR3N1suoD5V6E_MSOdisRWX6ARt6KgKjuuSaVHvDqAShKVE3Rg2kTtwUE

Opiniile exprimate de experți în cadrul editorialelor nu reflectă în mod necesar punctul de vedere al Friedrich-Ebert-Stiftung (FES) și al Asociației pentru Politică Externă (APE).

Asociația pentru Politică Externă (APE) este o organizație neguvernamentală angajată în susținerea procesului de integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană și facilitarea procesului de soluționare a problemei transnistrene în contextul europeanizării țării. APE a fost constituită în toamna anului 2003 de un grup proeminent de experți locali, personalități publice, de foști oficiali guvernamentali și diplomați de rang înalt, toți fiind animați de dorința de a contribui cu bogata lor experiență și expertiză la formularea și promovarea de către Republica Moldova a unei politici externe coerente, credibile și eficiente.

Friedrich-Ebert-Stiftung (FES) este o fundație politică social-democrată germană, scopurile căreia sunt promovarea principiilor și fundamentelor democrației, a păcii, înțelegerii și cooperării internaționale. FES își îndeplinește mandatul în spiritul democrației sociale, dedicându-se dezbaterii publice și găsirii, într-un mod transparent, de soluții social-democrate la problemele actuale și viitoare ale societății. Friedrich-Ebert-Stiftung activează în Republica Moldova din octombrie 2002.